

Ina muntada naziunala

Tgi trametter a Cuir a ils 18 da matg?

■ **La Quotidiana dals 11 d'avrigl ha publictà la decisiun da la chanzlia chantunala: «Dumengia, ils 18 da matg 2014 han lieu las elecziuns cirquitalas e las elecziuns da la regenza en il chantun Grischun.»**

La furma tradiziunala na tradescha betg las grondas midadas dals davos decennis: Ils circuls han pers lur impurtanza en il mintgadi, e bleras vischnancas èn svanidas u stattan per svanir – tschintg per exempel mo da Bumaun 2015 en Engiadina Bassa. La Svizra è anc adina, sco gia il 1848, in stadi federal nua che las vischnancas, ils chantuns e la confederaziun arranschan sezs lur agens affars; ma ils basegns dal federalissem cooperativ han stgaffi «conferenzas» da schef(fa)s chantunal(a)s che la constituziun federala n'enconuscha betg, ma che giovan ina rolla savens decisiva. Tiers vegnan las partidas; quatter èn represchentads en nossa regenza chantunala, ma autras pretendan ina tala represchentanza, e quai, ils 18 da matg, pudess midar a moda decisiva l'equiliber politic aifer il Cussegl federal. Quai declera brutalmain ina gasetta cleramain orientada a dretga, il «Corriere del Ticino» dals 4 d'avrigl (pp. 1 e 3).

Tramunta la pbd?

Il num da schefredactor Moreno Bernasconi vegn immediat endament cur ch'è tracta da giurnalissem tessinois. Bernasconi deriva da la minoritad greca, oz bunamain svanida, che viveva dapli l'antica en quai ch'è vegnì pli tard l'Imperi osman. Il patg da Losanna 1923 ha stipulà l'emigraziun sfurzada da quels cristians restads en Tirchia suenter il genocid armen. L'ierta dals babuns orientals ha gizzà l'enclieg dal giuven Tessinois per ils problems da minoritads; perquai anali-

sescha'l brutalmain las elecziuns chantunals bernaisas dals 30 da mars. Ses commentari entschaiva cun ils peds: «Tramunta la staila da la Partida burgaisa democratica? Vegn la vendetga da Christoph Blocher cunter Eveline Widmer-Schlumpf? Igl è memia baud per proclamar il declin da la pbd ed in terratreml en il Cussegl federal. Ma las elecziuns federalas han lieu en pauc dapli ch'in onn, e la situaziun politica svizra para d'annunziar ina pussaivla midada da l'equiliber. La disfatga da la pbd dumengia passada [30 da mars] en il parlament chantunal bernais (...) munta in alarm (...). Ins spetga ina conferma ils 18 da matg, tar las elecziuns chantunals en il Grischun, l'autra fortezza da la pbd ed il chantun da derivanza da la cussegliera federala (...). En il parlament chantunal bernais ha la pbd pers bunamain la mesadad da sia deputaziun a favur da duas partidas, ils verds liberals e la pps (...). Ils verds liberals han in program cler: Cumbinar ecologia ed economia. La pbd perencunter na corresponda betg ad in basegn nov (...). Lezza n'exista betg grazia ad in'affirmaziun, mabain pervi d'ina negaziun, numnadamain la separaziun da la pps (...). La pbd era la partida da la dama da fier ch'aveva savì excluder Blocher da la regenza.»

Program d'ina partida e vistas da sia regenta

Dentant punctuescha cuss. naz. Martin Landolt (GL), parsura da la pbd, che lezza possia e duaja far reclama cun in agen program. El ha declerà a la «NZZ» dals 7 d'avrigl: «La pbd è ina partida moderna ed innovativa che fa frunt a las sfidas ecologicas e resguarda las midadas da la societad, per exempel cun in 'gea' a la sor-

tida dal nuclear (...). La pbd ha er elavurà bunas schliaziuns per realisar l'iniziativa 'cunter l'immigraziun massiva' mantegnend fundamentalmain la relaziun bilaterala cun l'Uniun europeica. En la societad s'engascha la pbd per in maletg modern da la femna cun dapli dunnas en l'economia» (p. 7). Moreno Bernasconi da sia vart punctuescha en sia conclusiun (p. 3 dal «CdT» dals 4) che sias previsiuns sajan tuttina mo ipotesas: «Ins na po betg excluder ina varianta che midass ils equilibers: La Partida cristiandemocratica svizra, istoricamain catolica, pudess far in'allianza cun la pbd, marcantamain reformada, per segirar a lur coaliziun era vinavant ina represchentanza dubla en il Cussegl federal. En Germania ha la CDU-CSU surmuntà gia daditg l'impediment confessiun tranter catolics e protestants. Fiss quai in'utopia per la Svizra?» Entant pudess l'emprima ipotesa da Bernasconi sa realisar:

L'elecziun chantunala grischuna da matg 2014 pudess influenzer a moda decisiva l'elecziun dal Cussegl federal en december 2015. Concretamain vul quai dir che la conferma dals dus mandats da la pbd en matg per la regenza grischuna favurisass las vistas d'Eveline Widmer-Schlumpf il 2015 a Berna, ma che la perdita d'in mandat guvernativ pbd a Cuir mettess fermamain en dumonda lezzas vistas. En La Quotidiana han gia sa preschentadas las duas personalitads da la pbd che candideschon per in mandat en la regenza, numnadamain cuss. gov. Barbara Janom Steiner, scheffà dal Departament da finanzas e da las vischnancas, ed il president da la partida chantunala, deputà Jon Domenic Parolini, president communal da Scuol.